

השוכר את האומנין פרק ששי בבא מציעא ע"ז.

עין משפט
נר מצוה

י"א א מ"י פ"ט מה"ל
שכירות הלכה ו סמג
ע"ז פט טו"ט ח"מ ס'
של סעף ד ורב אלפס
כ"ז ונתיבין פ"ז דף קפ"א:
ב ב מ"י שם טו"ט ע"ש
סעף א:
בא ג ד ה מ"י שם הלכה
ז סמג שם טו"ט ע'
ח"מ ס' שלה סעף א:
בב ו ד טו"ט ח"מ ס'
של סעף ה:
בג ה ט טו"ט ע"ש סעף
ו:
בד י כ טו"ט ע"ש סעף
ה:
בה ל מ טו"ט ע"ש
סעף ו:
בו נ מ"י שם הלכה ד
סמג שם טו"ט ח"מ
ס' של סעף ד:
בז ס מ"י שם טו"ט ע"ש
סעף ה:

דאגרי אגורי דוולא ואתא מטרא פסידא דפועלים. משמע
הכא להלכה כרצא דליכא מאן דפליגי ומימה דלמך צמי
שאלחו (גיטין 97 ע"ד: וע"ז ד"ה רבה) ההוא דלמך ליה לארסיה
כ"ע דלו תלתא וסקלי ריבעא ואת דלי ארבעה וסקול תלתא לסקוף
אתי מטרא אמר רב לן יוסף הא לן
דלה רבה אמר רב לן לאטריך
ומפרש טעמא דרבה משום דמשמיה
רמימי עליה ומוכח התם להלכה
כרבה ו"ל דדוקא צריכס שורד
לקרקע צאריסות נותן לו השלש
אפילו אתי מיטרא מספק דשמא לן
אתי כמו שאר אריסי דסקלי ריבעא
אפי' אתי מיטרא לן יטריך דללות
תלתא אלא כרע פועלים שאינם
אריסין אלא נותן להם שכירות על
המלאכה אפי' התחילו במלאכה אין
להם ליטול אלא לפי מה שעשו כיון
דלן נחמי לארעא להיות בחוקת
אריסין: **ואתא מיטרא ברי"ה**
פסידא דפועלים. לספרים דגרסי
בלילא ל"ל דמייירי כסירה לארעיה
דצלא סייר לא הוי פסידא דפועלים
דלמך רבא צההוא דלעיל ואטריך
הך דהכא לאשמועינן דצאתי נהרא
פסידא דבעה"צ (ס) דלע"ג דסיירו
לארעא דלעיל צההיה דריפקא לא שייך
לאשמועינן צאתא נהרא דאין רגילות
על ידי גדול נהר דתתמלי ארעא
מיא שלא תהא ראויה לריפקא בשביל
כך ומההוא דוולא דהכא אפילו היה
מפליג צין סירה ללא סירה לא
הוה שמעינן מינה היה דריפקא
דה"א דגבי ריפקא אפילו סירה לא
הוי פסידא דפועלים דלא היה להם
לידע דתתמלי מיא כ"כ ע"י מיטרא
שלא יוכלו לרפוק צה אכל הוא מכיר
קרקעו שהמטר מונעה מריפקא ולא
היה לו צבקר להליכן שם ועי"ל
דהכא גבי דוולא אפי' לא סירה
הוי פסידא דפועלים ולהכי לא מפליג
צה צין סירה ללא סירה כצאריך
דהתם אי לא סירה לא הוי פסידא
דפועלים לפי שהפועלים אין להם
לידע שהמטר ימנע קרקעו מריפקא
אכל צוולא רוב השדות מתמלאות
צהס יאורים על ידי המטר ולא היה
לו לירא יותר מפועלים ולא פשע
במה (ס) שהולכים שם: **ופסק נהרא**
בפלא דיומא. הכא נקט פלגא דיומא
משום דבפלגא דיומא עבד דפסיק
טפי על ידי גדולין ממנו להשקות
השדות: **עביר דפסיק פסידא**
דבעה"ב. גבי ואתא נהרא דלעיל לא
מפליג צין רגיל למיתי ללא רגיל
דסתמא עבד למימי שלכן יש צו
חריצין להוליך המים בכל השדה
ולא מפליג צין צני ההוא מתא לצני
מתא אחריתי דאפילו איתנהו צההוא
מתא הוי פסידא דבעה"צ דלן להם
לידע ענין שדה אס צה מן הנהר
למוכה אכל אס פסק הנהר יודעין
כל צני העיר:

יד פועל ע"ה העליונה. כלומר
אינה על התחומה כדקאמר
מה שצריך לשכור פועלין ציוקר:
צ

פסידא דפועלים. גשמים שירדו הפסד פועלים הוא ללא יהיז לכו
מדי דלמך לכו מזליכו גרס: לא סירה מאורסא פסידא דנעל
הצית. דלמך ליה מי ימר דלדעתא דההוא ארעא אגרמן:
לדולא. להשקות שדות: **ואתא מטרא**. והשקה אותה ואינה צריכה
לדולא: **אסא נהרא**. גדל הנהר
ועלה ונכנס במחלין העשויין צשה
ומהן היא שמה ואינה צריכה לדולא:
פסידא דנעל הצית. דפועלים אין
יודעין צמנהג שדהו שיהא נהר
עולה להשקותו אן הוא היה יודע:
ופסיק נהרא. צממנו משקינ:
אכלויה דמחווה. צמחוחה הוא עירו
של רבא הוי צני אדם הרגילים לשאת
משאות תמיד וכשיושבין צטלים קשה
להן: **יד פועל על העליונה**. ואפילו
הוא חוזר צו דיכול לחזור צו דכתיב
(ויקרא סה) כי עבדי הם ולא עבדים
לעבדים ומהכא יליף לה ו"צפ"ק
דקדושין (97 ע"ב): **פשיטא**. דכי
גמרי שני סלעים הוא דסקלי:
דאייקר עבדסא. הוקרו פועלים:
ואימרו. לשון הפרש ומזר אמור
ומתרחק מן הדבר וצלשון המקרא
דומה לו כעת צמרוס ממירא (איזוט):
פייסינהו. הרבה תמונים: מהו
דסימא. כיון דיד פועל על העליונה:
פשיטא. אס סלע יפה מה שעשו
נותן להם סלע אלא מה יתן: לא
ליכא דול עבדסא מעיקרא. כששכרן
היו פועלין צוול: **ואגרינהו צטפי**
זווא. ואלו לא רצו להשתכר כשאר
פועלים והוסיף להם זוז כשפסק להן
סלע על חזיה לא היה ראוי אלא
לסלע חסר דינר: **והפסא אייקר**
עבדסא. וקס צטפי זוחא ששאר
פועלים יטלו עליו סלע: מהו **דסימא**.
הואיל ולרבען יד פועל על העליונה
מצי אמרי ליה כו': לא קיס לנו.
לא הייתם יודעים שתיזו ראויין ליטול
סלע ואני צבך היה אפשי לשכור
וראיתי צבעתס שלא תתרו צפחות
מסלע ואמתי להוסיף זוז על שכר
פעולה כדי ליטול סלע להשלים
לרובס: **הפסא דקיס לנו**. שהכל
נוטלין סלע כרצונס על זאת לא
התנתי להוסיף: מהו **דסימא**. הואיל
ואמר רבי דוסא יד פועל על
התחומה טעמיה משום דתפיס צעל
הצית הוא והשחא כי פייסוהו פועלין
מצי אמר להו וכו': **סלע נוסן להס**
פלע. ואס העמיד להיעשות יכול
הוא לגמרו צשכירות סלע נותן להם
צמה שעשו סלע: לא צריכא דול
עבדסא השסא. לכך יגמור צסלע
אכל צשעת התנאי היה חזיה ראוי
ליותר מסלע והן כשפסקו על כולה
צ' סלעים דחוקיס היו ואחילו גציה:
מהו דסימא. הואיל ולרבי דוסא יד
פועל על התחומה נימא לכו צציר
זוחא אמרתי לו צציר זוחא שקולו
והרי הכל עושים חזיה צסלע טלו
אתס צמה שעשיתס סלע חסר זוז:
קמ"ל דלמך ליה כי אמרינן לך
דעתא דלא קיס לך לעשות צסלע
וראינון שאי אפשרי להוסיף נתרצינו
שכר פעולה: **הפסא דקיס לך**. אי
אפשינו צפחות מיכן שהרי
צסלע נתרצית: שכיר יוס: שאני ליה
צין שכיורס לקבלות. דגבי שכירות
איתא להאי טעמא דעבדי הס' ולא
עבד אלא לעצמו ורבי דוסא צקבלות
מייירי דקמני קיבלו קמה דרבי צשכיר יוס:
נותן

פסידא דפועלים לא סירה לארעיה מאורתא
פסידא דבעל הבית ויהיב להו כפועל בטל
ואמר רבא "האי מאן דאוגרי אגורי לדולא
ואתא מטרא פסידא דפועלים אתא נהרא
פסידא דבעל הבית ויהיב להו כפועל בטל
ואמר רבא צהא מאן דאוגרי אגורי לדולא
ופסק נהרא בפלגא דיומא אי לא עביר
דפסיק פסידא דפועלים עביר דפסיק (ס) אי
בני מתא פסידא דפועלים לאו בני מתא
פסידא דבעל הבית ואמר רבא צהאי מאן
דאגרי אגורי לעבדסא ושלים עבדסא
בפלגא דיומא אי אית ליה עבדסא דניחא
מינה (א) יהיב להו א"ג דכותה מפקד להו
דקשה מינה לא מפקד להו ונותן להם שכרן
משלם אמאי דוליתיב להו כפועל בטל כי
הקאמר רבא (ס) באכלושי דמחווה דאי לא עביר
חלשי אמר מר שמין להם את מה שעשו
כיצד היה יפה ששה דינרים נותן להם סלע
קא סברי רבנן יד פועל על העליונה: או
יגמרו מלאכתן ויטלו שני סלעים: פשיטא
לא צריכא דאייקר עבדסא ואימרו פועלים
ואזל בעל הבית ופייסינהו מהו דתימא מצו
אמרי ליה כי מפייסינן אדעתא דטפת לן
אאגרא יקמ"ל דאמר להו אדעתא דטרחנא
לכו באכילה ושתיה: סלע נותן להם סלע:
פשיטא לא צריכא דול עבדסא מעיקרא
ואגרינהו בטפי זווא (ב) ולסוף אייקר עבדסא
וקס בטפי זווא מהו דתימא אמרי ליה טפי
זווא אמרת לן טפי זווא הב לן קמ"ל דאמר
להו כי אמרי לכו טפי זווא דלא הוה קים לכו
השתא קים לכו: רבי דוסא אומר שמין
להן את מה שעתיד להיעשות היה יפה
ששה דינרים נותן להם שקל: קסבר יד
פועל על התחומה: או יגמרו מלאכתן
ויטלו שני סלעים: פשיטא לא צריכא דול
עבדסא ואימר בעל הבית ואזול פועלים
ופייסוהו מהו דתימא מצי אמר להו אדעתא
דבצירתו לי (ס) מאגריי קמ"ל דאמרי ליה
אדעתא דעבידנן לך עבדסא שפירתא:
סלע נותן להם סלע: פשיטא א"ר הונא
בריה דרב נתן ללא צריכא דאזוילו אינהו
גביה זווא מעיקרא ולסוף זל עבדסא מהו
דתימא בציר זווא אמריתו לי בציר זווא
יהבינא לכו קמ"ל דאמרי ליה כי אמרנא לך
בבציר זווא דלא הוה קים לך השתא קים לך
אמר רב הלכה כר' דוסא ומי אמר רב הכי
והאמר רב פועל יכול לחזור בו אפילו בחצי
היום וכי תימא שאני ליה לרבי דוסא (ס) בין
שכירות לקבלנות ומי שאני ליה (ס) והתניא
השוכר את הפועל ולחצי היום שמע שמת
לו מת או שאחותו חמה אם שכיר הוא
נותן

(א) פי' שהפועלים בני אותה
העיר יודעים מנהג הנהר.
הרב המורה, (ב) פי'
הרמב"ם חופרי ארמה,
(ג) ו"ל תלמודי. ע"ז, (ד)
(ד) צ"ק קטו: לעיל י'
(ה) ע"י מוס' קדושין ת.
ד"ה חלה שלשן, (ו) [לעיל
יוד. וצ"ק קטו: (ז) [לפסק.
רש"ש, (ח) [ויקרא סה].

הגהות הב"ח
(א) תוס' ד"ה ואתא
וכי' וצ"ג דסימא:
(ב) בא"ד ולא פשע צמה:
שלא הולכים שם:

גליון הש"ס
גמ' בין שכירות
לקבלנות. ע"ז לעיל דף
מח ע"ה מוס' ד"ה והא':

הגהות הגר"א
[א] גמ' (יהיז להו) תל"מ:
[ב] שם ולסוף. צ"ב צבעת
עשייתן האלי:

מוסף רש"י
פועל יכול לחזור בו
אפילו בחצי היום. שאני
על צבעת שאס צה לעזוב
לו שכרו מאלן ואילך לחזור
בו יחזור צו (לעיל י').